

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ НАУКИ І ОСВІТИ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 94
від 03 жовтня 2018 року

Про стан підготовки Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України у 2019 році

Заслухавши інформацію заступника Міністра освіти і науки України Рашкевича Ю.М., а також, враховуючи виступи інших учасників засідання, Комітет з питань науки і освіти відзначає наступне.

4 вересня 2018 року на сайті Міністерства освіти і науки України розміщено для громадського обговорення проект Умов прийому до закладів вищої освіти на 2019 рік.

У представленому проекті можна виділити 10 основних змін та новацій, направлених на підвищення якості вищої освіти та покращення процедури вступу.

Зокрема, передбачається, що наступного року для вступу до закладів вищої освіти прийматимуть сертифікати ЗНО 2018 та 2019 років з усіх предметів та сертифікати ЗНО за 2017 рік, окрім оцінок з іноземних мов – англійської, французької, німецької та іспанської.

Заплановано внести зміни в терміни вступної кампанії, основна частина якої має стати коротшою. Зокрема, реєстрація електронних кабінетів для вступу на освітній ступінь бакалавра почнеться за 9 днів до початку подання заяв – 1 липня, а сам прийом заяв та документів для вступу за державним замовленням триватиме з 10 до 22 липня (загальне скорочення – 3 дні порівняно з 2018 роком).

Щоб запобігти корупції, творчі конкурси заплановано провести до початку основної сесії ЗНО - з 16 березня до 15 травня. Водночас буде передбачена додаткова сесія творчих конкурсів з 1 до 22 липня, але лише на контрактні місця.

З наступного року запроваджується механізм першочергового зарахування вступників, які виявляють бажання працювати в селах або селищах міського типу, у медичні та педагогічні заклади вищої освіти, що дасть змогу покращити рівень кадрового забезпечення в освітній та медичній сферах у сільській місцевості. Йдеться про вступників на спеціальності галузей знань “Освіта/Педагогіка” і

“Охорона здоров’я”, які укладуть угоду про відпрацювання не менш як трьох років в селі або селищі міського типу.

Планується також розширити практику встановлення мінімальної кількості балів для вступу на спеціальності з особливо високим рівнем суспільної відповідальності. Так, у 2019 році буде запроваджений мінімальний поріг у 150 балів з першого та другого конкурсних предметів на спеціальності галузей знань “Право”, “Публічне управління та адміністрування” та “Міжнародні відносини”, а також з другого та третього конкурсних предметів - на спеціальність “Фармація, промислова фармація”.

Цього року під час вступу на медичні спеціальності (“Стоматологія”, “Медицина”, “Педіатрія”) уже діяв 150-бальний поріг з другого та третього конкурсних предметів. У результаті, за даними Міністерства охорони здоров’я України, на спеціальність “Медицина” вступило на 28% менше абітурієнтів, ніж 2017 року, на спеціальність “Стоматологія” - на 45% менше, на спеціальність “Педіатрія” - на 37% менше. Аналіз показує, що медичні заклади вищої освіти переважно недоотримали вступників на контрактну форму навчання та набрали більш вмотивованих та з вищим рівнем знань абітурієнтів. Якщо мінімальний бал для вступу на навчання за контрактом в середньому по медичних університетах у 2017 році складав 118 балів на спеціальність “Медицина”, 116 балів - на спеціальність “Стоматологія”, 124 бали - на спеціальність “Педіатрія”, то 2018 року на спеціальність “Медицина” вступили здебільшого абітурієнти з сертифікатами від 165 до 195 балів.

Новацією цього року - фіксований перелік конкурсних предметів при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти - пропонується залишити й у 2019 році, але змінити переліки предметів для певних спеціальностей. Приміром розширено застосування сертифікатів ЗНО з математики та фізики з метою підвищення популярності вивчення цих предметів серед школярів.

Важливою зміною буде поширення пільг для учасників бойових дій не тільки на учасників АТО/ООС, а й на всіх вступників цієї категорії.

Для вступу в магістратуру буде збільшено перелік спеціальностей, на які треба складати єдиний вступний іспит з іноземної мови за технологією ЗНО. Зокрема, планується додати спеціальності “Музеєзнавство, пам’яткознавство”, “Менеджмент соціокультурної діяльності”, “Інформаційна, бібліотечна та архівна справа”, а також усі спеціальності галузей знань “Богослов’я”, “Соціальні та поведінкові науки”, “Управління та адміністрування”, “Інформаційні технології”, “Публічне управління та адміністрування”.

У 2019 році вперше планується набір вступників для здобуття освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра за двома сертифікатами ЗНО. Однак, щоб зберегти бюджетні місця для вступників на освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста, за яким останній набір у системі вищої освіти буде саме 2019 року, вступ для здобуття освітньо-професійного ступеня молодшого бакалавра наступного року буде лише на небюджетні конкурсні пропозиції.

Інша з головних новацій – при вступі для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста за спеціальністю “Економіка” та спеціальностями галузі знань “Управління та адміністрування” треба буде подавати сертифікат ЗНО з української мови та літератури. А при вступі для здобуття освітнього ступеня бакалавра чи магістра медичного спрямування на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста обов’язковим буде сертифікат про складання Ліцензійного інтегрованого іспиту Крок М.

Окремі нововведення, передбачені проектом Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України у 2019 році, зокрема розширення практики встановлення мінімальної кількості балів -150- для вступу на окремі спеціальності, збільшення переліку спеціальностей при вступі в магістратуру, на які передбачено вступний іспит з іноземної мови з використанням технологій ЗНО, проведення творчих конкурсів до початку основної сесії ЗНО - з 16 березня до 15 травня та інші, викликали дискусію та неоднозначне сприйняття науково-педагогічною громадськістю. Так, Асоціація навчальних закладів України приватної форми власності та Рада Всеукраїнського об’єднання організацій роботодавців у галузі вищої освіти не підтримують окремі з зазначених новацій, аргументуючи тим, що закладені в них обмежувальні норми є порушенням конституційних прав громадян при здобутті освіти щодо доступності вищої освіти та її розвитку, про що говориться у Зверненні Конференції представників об’єднань недержавних закладів вищої освіти до органів державної влади від 13 вересня 2018 року.

Громадська Рада при Міністерстві освіти і науки України також 19 вересня 2018 року ухвалила рішення з вимогою не приймати Умови прийому на навчання до закладів вищої освіти України у 2019 році в тій редакції, в якій вони були розміщені для громадського обговорення.

Відповідно до листа Співки ректорів вищих навчальних закладів України від 28.09.2018 р. № 84-ср, заклади вищої освіти також звертають увагу на необхідності зменшення кількості заяв вступників при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра до п’яти; перегляду вагових коефіцієнтів складових конкурсного балу за спеціальностями і порядку врахування додаткових балів за успішне закінчення підготовчих курсів; врегулювання питання заміщення місць державного замовлення, що отримані за рахунок анулювання рекомендацій вступників, які не виконали умови за раніше наданими рекомендаціями, а також відновлення цільового прийому сільської молоді тощо.

Учасники засідання констатують, що попри низку позитивних змін, проект Умов прийому на 2019 рік поки що не дає змоги усунути низку негативних тенденцій, які склалися у системі вищої освіти протягом останніх десятиліть, потребують вирішення і пов’язані з відсутністю ґрунтовної методики визначення потреби у фахівцях з вищою освітою, дисбалансом регіонального розподілу державного замовлення, проблемою доступності сільської молоді до вищої освіти, низьким рівнем підготовки вступників на окремі педагогічні,

природничі та інженерні спеціальності, поглибленням внутрішньої (міжрегіональної) міграції абітурієнтів та освітньої міграції за кордон.

Таким чином, зазначені проблеми спонукають до удосконалення проекту Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України у 2019 році з залученням усіх зацікавлених сторін.

У зв'язку з вищезазначеним, Комітет **в и р і ш и в**:

1. Інформацію заступника Міністра освіти і науки України Рашкевича Ю.М. щодо стану підготовки Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України у 2019 році взяти до відома.

2. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

2.1. Встановити граничний строк затвердження обсягу державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів до 1 червня кожного року.

2.2. Прискорити розроблення пропозицій щодо реформування системи державного замовлення та забезпечення умов сталого розвитку закладів вищої освіти.

2.3. Передбачити фіксований обсяг державного замовлення для спеціальностей, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави, в тому числі інженерно-технічних, педагогічних, аграрних.

2.4. Підготувати та внести до Верховної Ради України проект змін до Закону України "Про вищу освіту" стосовно запровадження профілізації вищої освіти при формуванні державного замовлення за напрямками (спеціальностями), з урахуванням профільності закладів вищої освіти (вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації), а також запровадження механізму індикативної собівартості (у обсягах мінімального розміру вартості навчання за кожною спеціальністю(спеціалізацією) відповідно до ліцензійних умов.

2.5. Передбачити фіксовані квоти державного замовлення до медичних і педагогічних закладів вищої освіти для осіб, які уклали угоду про відпрацювання не менше трьох років у сільській місцевості або селищі міського типу.

2.6. Доручити Міністерству економічного розвитку і торгівлі України спільно з Міністерством соціальної політики України, Міністерством освіти і науки України та іншими центральними органами виконавчої влади, у сфері управління яких знаходяться заклади вищої освіти, розробити ґрунтовну методичку визначення потреби держави у фахівцях з вищою освітою та обсягів державного замовлення на підготовку фахівців у закладах вищої освіти державної і комунальної форми власності з урахуванням реальних потреб економіки у трудових ресурсах та проблем регіонального розвитку.

2.7. Стимулювати збільшення регіонального замовлення на підготовку фахівців у державних та комунальних закладах вищої освіти.

3. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України:

3.1. Спільно зі Спілкою ректорів вищих навчальних закладів України, Асоціацією навчальних закладів України приватної форми власності, Радою Всеукраїнського об'єднання організацій роботодавців у галузі вищої освіти, Громадською Радою при Міністерстві освіти і науки України, іншими центральними органами виконавчої влади, у сфері управління яких є заклади вищої освіти, доопрацювати проект Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України у 2019 році.

3.2. З метою усунення дисбалансу регіонального розподілу державного замовлення опрацювати посилення впливу регіонального коефіцієнту, збільшити регіональний коефіцієнт для Рівненської та Черкаської областей.

3.3. Спільно зі Спілкою ректорів вищих навчальних закладів України, Асоціацією університетів України створити робочу групу з опрацювання проекту регіоналізації адресного розміщення державного замовлення на навчання для здобуття ступеня бакалавра, запропонованого Радою ректорів Одеського регіону, та підготувати узгоджені пропозиції до проекту Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти України у 2019 році.

3.4. Збільшити розмір сільського коефіцієнта для вступників на аграрні спеціальності відповідно до пропозицій Асоціації працівників аграрних навчальних закладів України "Украгроосвіта".

3.5. Відмовитись від розширення практики встановлення мінімального значення кількості балів із вступних випробувань для вступу на основі повної загальної середньої освіти за окремими спеціальностями.

3.6. Розглянути можливість запровадження, починаючи з 2019 року, обов'язкової державної підсумкової атестації з математики, алгебри та геометрії для учнів 5-7 класів закладів загальної середньої освіти.

3.7. Вжити заходів щодо автоматизації встановлення сільського коефіцієнта для вступників із сільської місцевості на освітній ступінь бакалавра на основі повної загальної середньої освіти.

3.8. Встановити прозорі правила розподілу місць державного замовлення для підготовки фахівців на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста.

3.9. Запровадити додаткову сесію єдиного вступного іспиту до магістратури у жовтні 2019 року для вступників за кошти фізичних та юридичних осіб.

3.10. Перенести використання результатів Ліцензійного інтегрованого іспиту "КРОК М" на 2020 рік та додатково вивчити питання його використання.

3.11. Забезпечити перехід на подання вступниками на основі повної загальної середньої освіти на місця державного (регіонального) замовлення не більше п'яти заяв.

3.12. Врегулювати питання збереження за закладами вищої освіти бюджетних місць, що вивільняються при відрахуванні (переведенні на контракт) осіб, які відмовились відшкодувати до державного або місцевого бюджету кошти, витрачені раніше на оплату послуг з підготовки фахівців на такому самому рівні освіти.

4. Міністерству економічного розвитку і торгівлі України спільно з Міністерством освіти і науки України:

4.1. Удосконалити систему розподілу місць державного замовлення для збалансування попиту на різні спеціальності.

4.2. Проаналізувати пропозицію експертів РПП (“Реанімаційного Пакету Реформ”) щодо встановлення антимонопольного запобіжника у вигляді обмеження максимального обсягу державного замовлення, що припадає на один заклад вищої освіти, на рівні 25% від загального обсягу державного замовлення зі спеціальності (крім спеціальностей із загальним обсягом менше 100 осіб та окремих природничих і інженерних спеціальностей, що вимагають концентрації державних ресурсів), з метою її використання при розподілі державного замовлення.

5. Надіслати це Рішення Кабінету Міністрів України, Міністерству економічного розвитку і торгівлі України, Міністерству фінансів України, Міністерству освіти і науки України, Спільці ректорів вищих навчальних закладів України, Асоціації навчальних закладів України приватної форми власності, Раді Всеукраїнського об’єднання організацій роботодавців у галузі вищої освіти та Асоціації працівників вищих навчальних закладів I-II рівнів акредитації.

**Перший заступник
Голови Комітету**

О.В. Співаковський